

De heilige Geest

leren kennen door het NIEUWE TESTAMENT

RONDREIS AVOND 2/3

NOVEMBER 2018 – Metta Wierenga

Drie avonden over de heilige Geest

- ▶ 1: de heilige Geest leren kennen door het Oude Testament

18 oktober in de Rank

- ▶ **2: de heilige Geest leren kennen door Jezus en het Nieuwe Testament**

15 november in de Oude School

- ▶ 3: de heilige Geest en wij

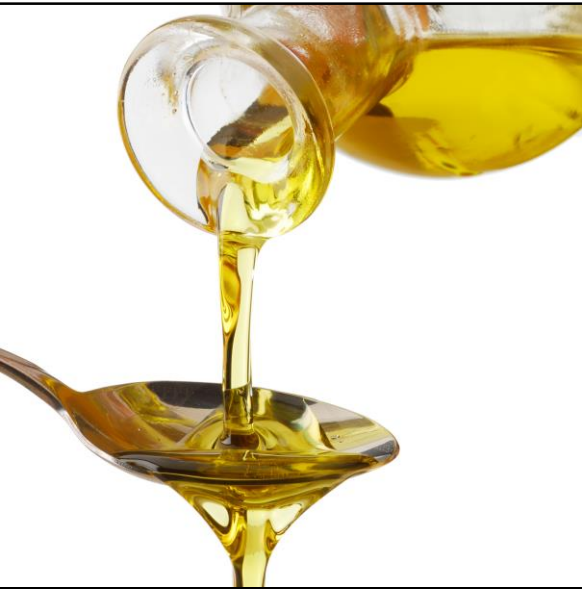
29 november in de Stigt

Terugblik: *Ruach* in het OT

OT-beelden voor Gods aanwezigheid

Zalfolie

'Zwevend' bij de
schepping

Vuur

In het OT is *de Geest*:

- ▶ Gods levenskrachtige aanwezigheid op aarde
- ▶ de Geest is God en is onderscheiden van God (JHWH)
- ▶ Wat doet Gods Geest in het OT?

TIJD VAN HET OUDE TESTAMENT

Wat deed de heilige Geest?

Scheppen en onderhouden

Toerusten en bekrachtigen

- bepaalde personen
- bepaalde taak
- bepaalde tijd

Inspireren

- wijsheid
- profetie
- de bijbel (OT)

Hoop geven op herschepping

Wat gaan we doen?

De heilige Geest
leren kennen door
het Nieuwe
Testament

1. De Geest in Jezus' leven
2. De Geest volgens Jezus
3. Pinksteren
4. De Geest volgens Paulus

Pneuma in het NT

1. Jezus is verwekt door de Geest

Matt.1:18 *De afkomst van Jezus Christus was als volgt. Toen zijn moeder Maria al was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze **zwanger te zijn ek pneumatos hagiou (door de heilige Geest).***

Lucas 1:34 *Maria vroeg aan de engel: 'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.'* 35 *De engel antwoordde: '**De pneuma hagion (heilige Geest) zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken.** Daarom zal het kind dat geboren wordt, **heilig** worden genoemd en **Zoon van God.***

1. Jezus is ontvanger van de Geest

Marcus 1:9 *In die tijd kwam Jezus vanuit Nazaret, dat in Galilea ligt, naar de Jordaan om zich door Johannes te laten dopen. 10 Op het moment dat hij uit het water omhoogkwam, zag hij de hemel openscheuren en **de Geest als een duif op zich neerdalen**, 11 en er klonk een stem uit de hemel: 'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.'*

▶ Een echo van Genesis 1:2

▶ Een vervulling van Jesaja 11:1-2:

*Maar uit de stronk van Isai schiet een telg op,
een scheut van zijn wortels komt tot bloei.*

*De geest van de HEER zal **op hem rusten**:*

een geest van wijsheid en inzicht,

een geest van kracht en verstandig beleid,

een geest van kennis en ontzag voor de HEER.

1. Jezus is drager van de Geest

Meteen na Jezus' doop, Lucas 4:

1-2 **Vervuld van de heilige Geest** trok Jezus weg van de Jordaan, en **geleid door de Geest** zwierf hij veertig dagen rond in de woestijn, waar hij door de duivel op de proef werd gesteld. ...

14 Jezus keerde, **gesterkt door de Geest**, terug naar Galilea. Het nieuws over hem verspreidde zich in de hele streek. 15 Hij gaf onderricht in de synagogen en werd door allen geprezen. 16 Hij kwam ook in Nazaret, waar hij was opgegroeid, en volgens zijn gewoonte ging hij op sabbat naar de synagoge. Toen hij opstond om voor te lezen, 17 werd hem de boekrol van de profeet Jesaja overhandigd, en hij rolde hem af tot de plaats waar geschreven staat:

18'De Geest van de Heer rust op mij, want hij heeft mij gezalfd.

Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft hij mij gezonden,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het
herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven,

19om een genadejaar van de Heer uit te roepen.' ...

21Hij zei tegen hen: 'Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.'

1. De Geest schenkt leven door Jezus

Romeinen 4:

10 Als Christus echter in u leeft, bent u door de zonde weliswaar sterfelijk, maar **de Geest schenkt u leven**, omdat u door God als rechtvaardigen bent aangenomen.

11 Want als de Geest van Hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal Hij die Christus heeft opgewekt ook **u** die sterfelijk bent, **levend maken door zijn Geest**, die in u leeft.

1. De Geest en Jezus

God, Jezus en de Geest in Matteüs:

1:23 *'De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal hem de naam Immanuel geven,'* wat in onze taal betekent **'God met ons'**.

18:20 *Waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, **ben ik in hun midden.***

28:18 *'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. ¹⁹Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, ²⁰en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: **ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.'***

1. De Geest in Jezus' leven

- ▶ Jezus is verwekt door de Geest
- ▶ Jezus is drager van de Geest: de Geest daalde op Hem neer, vervult Hem en leidt Hem
- ▶ Jezus is opgewekt door God, die levend maakt door zijn Geest
- ▶ Na zijn hemelvaart, is Jezus door de Geest aanwezig bij zijn volgelingen op aarde

*De Geest gaat aan Jezus vooraf, rust op Hem
en wordt door Hem doorgegeven...*

Wat gaan we doen?

De heilige Geest
leren kennen door
het Nieuwe
Testament

1. De Geest in Jezus' leven
2. **De Geest volgens Jezus**
3. Pinksteren
4. De Geest volgens Paulus

2. Jezus zendt de Geest

Johannes 7

³⁷Op de laatste dag, het hoogtepunt van het feest, stond Jezus in de tempel, en hij riep:

'Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken!

³⁸**“Rivieren van levend water** zullen stromen uit het hart van wie in mij gelooft,” zo zegt de Schrift.'

³⁹Hiermee doelde hij op **de Geest** die zij die in hem geloofden zouden ontvangen; de Geest was er namelijk nog niet, want Jezus was nog niet tot Gods majesteit verheven.

2. De Geest als andere pleitbezorger

Johannes 14

*¹⁵ Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden. ¹⁶Dan zal ik de Vader vragen jullie **een andere pleitbezorger** te geven, die altijd bij je zal zijn: ¹⁷**de Geest van de waarheid**. De wereld kan hem niet ontvangen, want ze ziet hem niet en kent hem niet. Jullie kennen hem wel, want **hij woont in jullie en zal in jullie blijven**.*

*.... ²⁶Later zal de **pleitbezorger, de heilige Geest die de Vader jullie namens mij zal zenden**, jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat ik tegen jullie gezegd heb.*

- ▶ De pleitbezorger woont blijvend in de leerlingen
- ▶ De pleitbezorger helpt de leerlingen Jezus' woorden onthouden

2. De Geest getuigt / overtuigt

Johannes 15 en 16

²⁶Wanneer de pleitbezorger komt die ik van de Vader naar jullie zal zenden, **de Geest van de waarheid** die van de Vader komt, zal die over mij **getuigen**. ²⁷Ook jullie moeten mijn getuigen zijn, want jullie zijn vanaf het begin bij mij geweest. ... ⁷Werkelijk, het is goed voor jullie dat ik ga, want als ik niet ga zal de pleitbezorger niet bij jullie komen, maar als ik weg ben, zal ik hem jullie zenden.

⁸Wanneer hij komt zal hij **de wereld duidelijk maken** wat zonde, gerechtigheid en oordeel is:

⁹zonde – dat ze niet in mij geloven,

¹⁰gerechtigheid – dat ik naar de Vader ga en jullie me niet meer zien,

¹¹oordeel – dat de heerser over deze wereld is veroordeeld.

2. Jezus doopt met de Geest

Johannes 1:

33 Nog wist ik niet wie hij was, maar hij die mij gezonden heeft om met water te dopen, zei tegen mij: “Wanneer je ziet dat de Geest op iemand neerdaalt en blijft rusten, dan is dat degene die doopt met de heilige Geest.”

Handelingen.1:

5 Johannes doopte met water, maar binnenkort worden jullie gedoopt met de heilige Geest.’

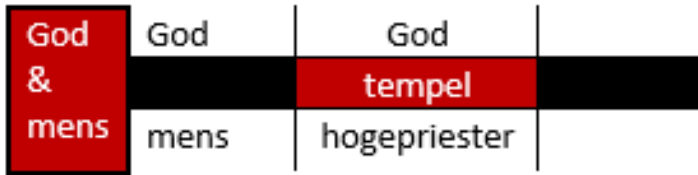
2. De Geest volgens Jezus

- ▶ De Geest zet Jezus' taak in de wereld voort na Jezus' opstanding en hemelvaart:
 - ▶ Door de Geest blijft Jezus voor altijd bij zijn volgelingen
 - ▶ Hij is de andere pleitbezorger
 - ▶ Hij getuigt en overtuigt in de wereld
- ▶ Jezus is zender van de Geest en doopt met de Geest

*De Geest gaat aan Jezus vooraf, rust op Hem
en wordt door Hem doorgegeven...*

Hemelva

TIJD VAN HET OUDE TESTAMENT

Wat deed de heilige Geest?
Scheppen en onderhouden

Toerusten en bekrachtigen

- bepaalde personen
- bepaalde taak
- bepaalde tijd

Inspireren

- wijsheid
- profetie
- de bijbel (OT)

Hoop geven op herschepping

TIJD VAN JEZUS OP AARDE

Wat deed de heilige Geest?
Jezus verwekken

Jezus bekrachtigen en bevestigen

Jezus vervullen

God maakt levend door zijn Geest

Samenvatting in een filmpje

Het Bijbel Project: 'de heilige Geest',

te vinden op youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=dQkpzkoATo4>

Wat gaan we doen?

De heilige Geest
leren kennen door
het Nieuwe
Testament

1. De Geest in Jezus' leven
2. De Geest volgens Jezus
- 3. Pinksteren**
4. De Geest volgens Paulus

Achtergrond en verdieping van het Pinksterfeest

- Het tweede van de drie feesten: Paasfeest, Pinksterfeest, Loofhuttenfeest.
- Pentekostè = vijftigste: Pinksteren valt op de vijftigste dag na Pesach.

Oude Testament

- oogstfeest: de eerste opbrengst wordt geofferd aan God

Lev.23:15-21, Num.28:26-31

- later uitbreiding naar de herdenking vd wetgeving op de Sinai

Nieuwe Testament

- niet de mens offert, maar God geeft de Geest als eerste gave en voorschot
- begin van de grote oogst van ontelbare mensen uit de hele wereld die het koninkrijk van God binnengaan.
- de Geest wordt uitgestort: de wet komt in het hart.

3. Een wonderlijk Pinksterfeest

Beschrijving van wonderlijke dingen:

- ▶ het geluid alsof het hard ging **waaien**, door het hele huis heen
- ▶ iets dat op **vuur** leek, en zich over de aanwezigen verspreidde als vlammen op hun hoofd
- ▶ vervuld met de heilige Geest spreken in vreemde talen. Joden uit alle windstreken zeggen (2:7-11):

'Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? (...) Wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.'

- ▶ door elk van de aanwezigen wordt de eigen taal gehoord.
- ▶ hoogstwaarschijnlijk bestaande talen (dialektos) en niet van klanktaal, waarover Paulus schrijft aan de Korintiërs.

3. Pinksteren als omkering van de torenbouw van Babel

Babel (Gen.11)	Pinksteren (Hand.2)
de mens wil naar de hemel reiken met een toren	God daalt af naar de mens door zijn Geest
één volk, maar er ontstaat spraakverwarring omdat ze opeens in verschillende talen spreken	verschillende volken, maar ze horen hun eigen taal, en er is begrip voor wat gezegd wordt

- Een **voorschot** van de verstaanbaarheid van het Evangelie voor alle volken en de hele wereld.
- Gods plan dat **ieder mens** het getuigenis over Jezus mag horen op zo'n manier dat zij of hij het kan begrijpen en aannemen.
- Herhaling bij het **overschrijden** van een grens

Dankzij Pinksteren is de gemeenschap in Handelingen als tempel van de Geest en als echte vervulling van Deut.14:22-15:23

2:43-47 Jezus' volgelingen komen dagelijks bij elkaar in de tempel en bij elkaar thuis

3:1 ev Petrus geneest en spreekt in de tempel, conflict met de Joodse leiders

4:32-5:11 **Verkoop van bezittingen om naar behoefte te verdelen**

5:12 ev Petrus geneest in de tempel en conflict met de Joodse leiders

5:42 Jezus' volgelingen komen dagelijks bij elkaar in de tempel of bij iemand thuis

3. De Geest in Handelingen 15

In overeenstemming met de heilige Geest hebben wij namelijk besloten... Handelingen 15:28

Hoe is dat besluitvormingsproces gegaan?
In Handelingen 15:1-34 staat een antwoord.

*In overeenstemming met de heilige Geest hebben wij
namelijk besloten... Handelingen 15:28*

- ▶ Vers 2: niet geringe tegenstand en woordenstrijd over een geschilpunt, nl. besnijdenis noodzakelijk voor redding
- ▶ Vers 4b: verslag van wat ze gezien hebben: getuigenis
- ▶ Vers 5: opnieuw punt van de besnijdenis voor de heidenen
- ▶ Vers 6: vergadering
- ▶ Vers 7: hevige woordenstrijd
- ▶ Vers 7-11: getuigenis van Petrus: ze hebben de hG al!
- ▶ Vers 12: getuigenis van Barnabas en Paulus: wonderen onder de heidenen
- ▶ Vers 13-21: Jakobus toont aan dat het Gods plan altijd al is geweest om heidenen te redden
- ▶ Vers 22: besluit en communicatie van het besluit
- ▶ Vers 23-29: eensgezind besloten (vs 25), inhoud besluit

3. De Geest in Handelingen

God spreekt op vele verschillende manieren, alleen al in Handelingen:

- ▶ **wijsheid** en **ingrijpen**: Hand.4,5 Stefanus, Ananias en Saffira
- ▶ **engel**: Petrus in de gevangenis, opdracht aan Filippus, bij Cornelius
- ▶ **profeten**: in de gemeente in Antiochië, de dochters van Filippus,ea
- ▶ **visioen**: Ananias, Cornelius, Petrus en Paulus
- ▶ Hand.16: *⁷Toen ze bij de grens van Mysië kwamen, wilden ze doorreizen naar Bitynië, maar **dat stond de Geest van Jezus hun niet toe**.⁸Daarom trokken ze door Mysië tot ze de kust bereikten en in Troas aankwamen. ⁹Daar kreeg Paulus 's nachts een **visioen**, waarin een man uit Macedonië hem toeriep: 'Steek over naar Macedonië en kom ons te hulp!' ¹⁰Toen Paulus dit visioen had gezien, wilden we meteen naar Macedonië vertrekken, omdat we eruit opmaakten dat God ons geroepen had om aan de mensen daar het evangelie te verkondigen.*
- ▶ **wijsheid** in **veelkleurigheid**: in getuigenis, overleg en bijbelstudiel

Achtergrond:

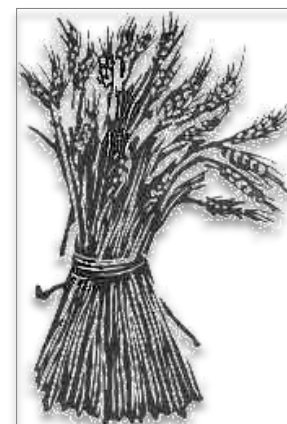
- ▶ In de kracht van de Geest wordt het evangelie in ongeveer 30 jaar verspreid en groeit de kerk
- ▶ Wisselwerking tussen God en de mens

Wat gaan we doen?

De heilige Geest
leren kennen door
het Nieuwe
Testament

1. De Geest in Jezus' leven
2. De Geest volgens Jezus
3. Pinksteren
4. **De Geest volgens Paulus**

Beelden voor de Geest en hun betekenis

4. Paulus' beelden voor de Geest

waarmerk / zegel / stempel

Bewijs van Gods
eigendom,
bewaard en
beschermd door de
Geest

voorschot / onderpand

Aanbetaling,
garantie voor de
toekomstige volheid,
later zullen we delen
in de totale verlossing

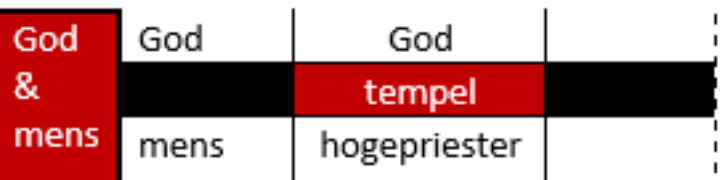
voorschot / eersteling

Beeld van de volledige
oogst: als Gods kinderen
in een zuchtende
schepping wachten we
op volledige adoptie

Drie eschatologische beelden: de inwoning van de Geest in ons geeft zekerheid van de volheid die nog komt

4. De Geest volgens het NT

- ▶ De Geest is de aanwezigheid van God op aarde
- ▶ De Geest is God, en komt van de Vader en van Jezus
- ▶ De inwoning van de Geest geeft eschatologische zekerheid
- ▶ Hij is de Geest van:
 - waarheid
 - genade
 - heiligheid
 - wijsheid,
 - kracht, liefde en bezonnenheid
 - leven
 - heerlijkheid

Tijd van het Oude Testament

Wat deed de heilige Geest?
Scheppen en onderhouden

Toerusten en bekrachtigen

- bepaalde personen
- bepaalde taak
- bepaalde tijd

Inspireren

- wijsheid
- profetie
- de bijbel (OT)

Hoop geven op herschepping

Tijd van Jezus op Aarde

Wat deed de heilige Geest?
Jezus verwekken

Jezus bekrachtigen en bevestigen

Jezus vervullen

God maakt levend door zijn Geest

Hemelvaart

Tijd vanaf Jezus' Hemelvaart ...

Wat doet de heilige Geest?
Bekering en wedergeboorte
Liefdevolle eenheid scheppen in de kerk

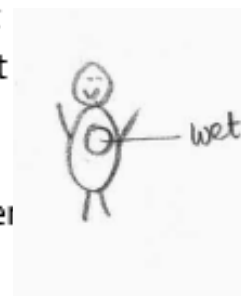
De kerk en de gelovige toerusten en bekrachtigen

- gaven van de Geest
- vrucht van de Geest

Inspireren

- de gelovige vervullen
- gebed
- de bijbel (NT)

Hoop geven: zekerheid van eeuwig leven

Drie avonden over de heilige Geest

3: de heilige Geest en wij

29 november in de Stigt

- ▶ Hoe is God door zijn Geest vandaag krachtig aanwezig in de kerk en in de gelovige persoonlijk?
- ▶ Wat mogen we van Hem verwachten? En wat verwacht God van ons?
- ▶ leiding door de Geest
- ▶ de vrucht van de Geest
- ▶ gaven van de Geest voor de kerk.